

Cesta k transpozícii smernice EÚ 2019/1937 v Slovenskej republike

Zuzana Dlugošová, 17. január, 2023

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

Trochu histórie

❑ Január 2015 - Zákon č. 307/2014 Z. z.

- Základný zákonný rámec ochrany pre oznamovateľov
- Interné systémy oznamovania
- Inšpektoráty práce – niektoré úlohy, nie však centrálnе zastrešenie témy

❑ Marec 2019 - Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti č. 54/2019 Z. z.

- Nový zákon, ktorý umožnil vznik novému Úradu na ochranu oznamovateľov

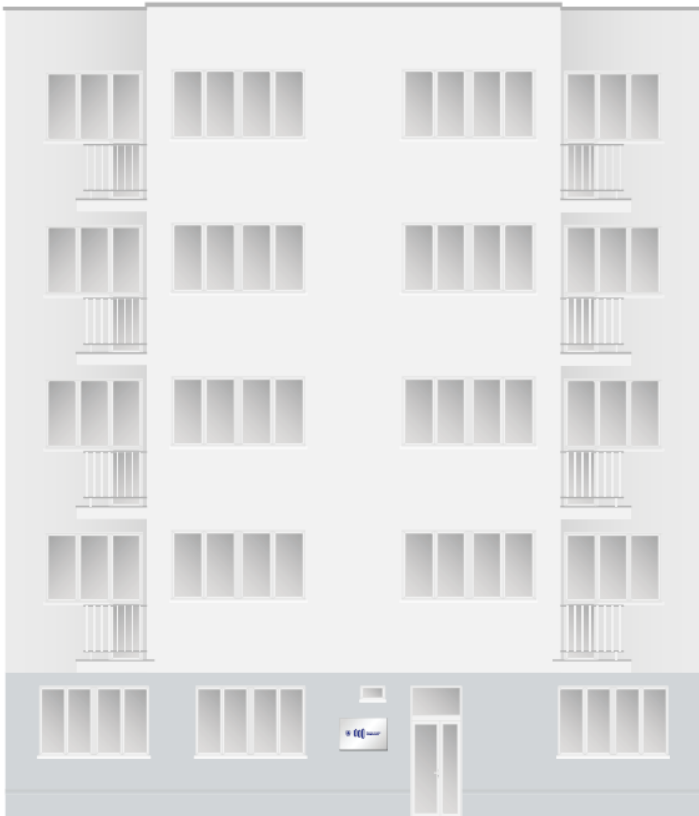
úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

September 2021

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

Úrad na ochranu oznamovateľov je **nezávislý orgán** štátnej správy **s celoštátnou pôsobnosťou**, s rozšírenými právomocami.

ÝDAJ DOKLADOV ■ CESTOVNÉ PASY ■ OBČIANSKE PREUKAZY ■ VODIČSKÉ

PROTIKORUPČNÝ ÚRAD RIEŠI PRVÉ PRÍPADY

rtv: SPRÁVY

Vedúci pracovník štátneho podniku si všimol zmanipulované tendre v hodnote

Chránený oznamovateľ (preventívna ochrana)

- na základe žiadosti
- udeľuje orgán, ktorý vyšetruje
- aktívna od doručenia zamestnávateľovi
- potrebný súhlas úradu na právny úkon

Pozastavenie účinnosti právneho úkonu (následná ochrana)

- na základe žiadosti
- udeľuje ÚOO
- aktívna doručením zamestnancovi
- „zmrazenie“ právneho úkonu - 30 dní na návrh na neodkladné opatrenie

úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

OCHRANA

- Pred odvetami zo strany zamestnávateľov - potrebný súhlas od ÚOO na každý úkon, ak je oznamovateľ chránený.
- Pred stratou zamestnania - pozastavenie účinnosti výpovede.
- Pred odhalením identity - zaoberáme sa aj anonymnými podnetmi, podávame trestné oznámenia za oznamovateľa.

PODPORA

- Poskytujeme právne poradenstvo.
- Zapájame sa do trestného konania.
- Zúčastňujeme sa konaní pred súdmi a orgánmi verejnej moci.
- Pomáhame s vypracovávaním interných systémov oznamovania.
- Vydávame metodické usmernenia.

VZDELÁVANIE A KONTROLA

- Vzdelávame v oblasti oznamovania najmä zodpovedné osoby.
- Zvyšujeme povedomie verejnosti o ochrane oznamovateľov
- Kontrolujeme uplatňovanie zákona o ochrane whistleblowerov v praxi.
- Udeľujeme sankcie za porušenie zákona.
- Mapujeme korupčné správanie na Slovensku, navrhujeme zmeny v legislatíve, spolupracujeme pri ich príprave.

Transpozícia smernice od pokusov k realizácii

- September 2021 – medzirezortné pripomienkové konanie
- December 2022 novela schválená v 1. čítaní
- Upresnenie a rozšírenie niektorých definícií, najmä **personálny rozsah ochrany** – nielen zamestnanecké ale aj zmluvné vzťahy, stáže, dobrovoľnícke aktivity apod.
- Upresnenie **lehôt** – potvrdenie prijatia oznámenia, lehoty na vybavenie oznámenia
- Sprísnenie **sankcií** za porušenie zákona a rozšírenie možnosti uloženia sankcie napríklad pri uskutočňovaní odvetných opatrení alebo pri bránení podať oznámenie
- Definícia **externých kanálov** oznamovania

Výzvy pred nami I

- ☐ Široká definícia vecnej pôsobnosti zákona
- ☐ Externé kanály oznamovania – úrad, prokuratúry, správny orgán
- ☐ Ako dostať ochranu oznamovateľov do spoločenského ekosystému

úoľ

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

Vecná pôsobnosť zákona

Kriminalita alebo iná protispoločenská činnosť

- kriminalitou konanie, ktoré je **trestným činom**,
- inou protispoločenskou činnosťou konanie, ktoré je **priestupkom alebo iným správnym deliktom**;
za inú protispoločenskú činnosť sa považuje aj **konanie, ktoré nie je priestupkom alebo iným správnym deliktom, ale pôsobí negatívne na spoločnosť.**

úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

Externé kanály oznamovania

☐ Zákon verzus **čl. 11 a 12 smernice**

☐ Počet and identifikácia externých kanálov sú nejasné – úrad, prokuratúra, správny orgán

☐ Prokuratúra a správne orgány majú svoje procesné postupy, ktoré nereflektujú požiadavky smernice

Ako dostať ochranu oznamovateľov do spoločenského ekosystému ???

..... Legislatíva nestačí

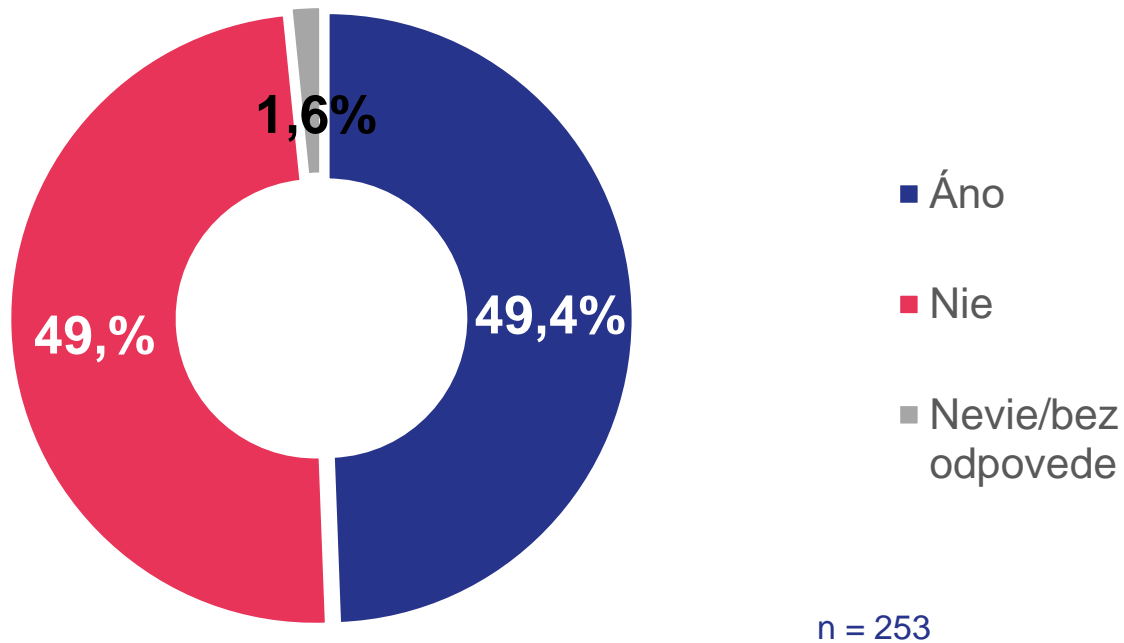
úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

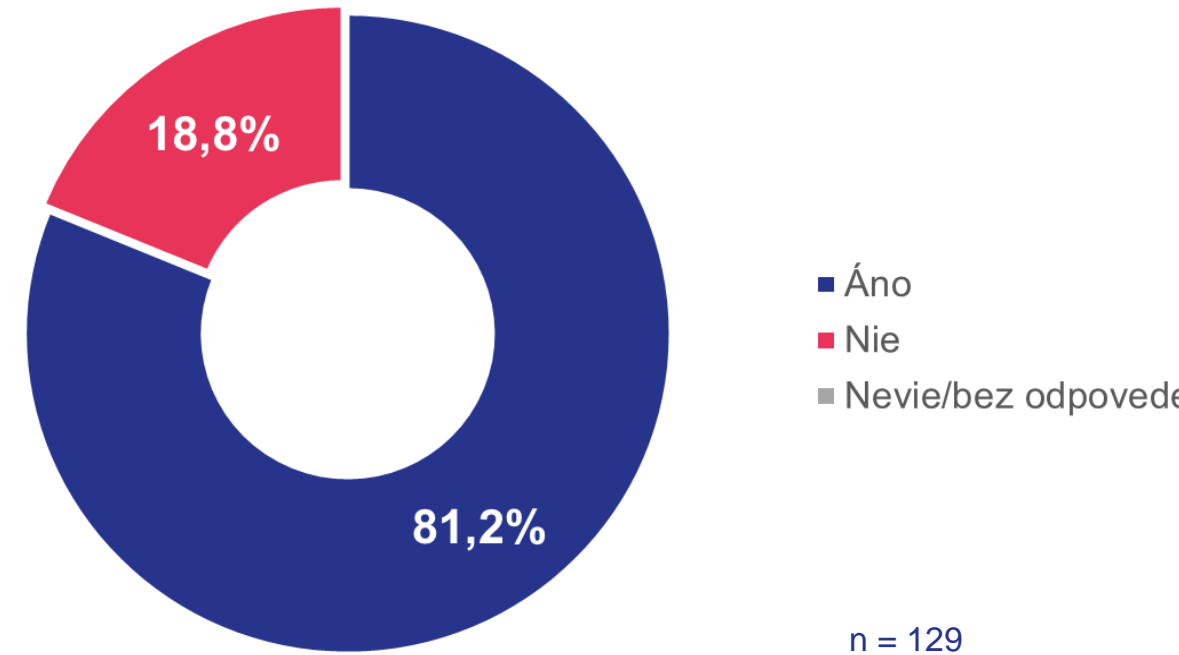
INTERNÝ SYSTÉM OZNAMOVANIA V SÚKROMNOM SEKTORE

Jún – Júl 2022

Počet zamestnancov 50 až 249

Počet zamestnancov 250 a viac

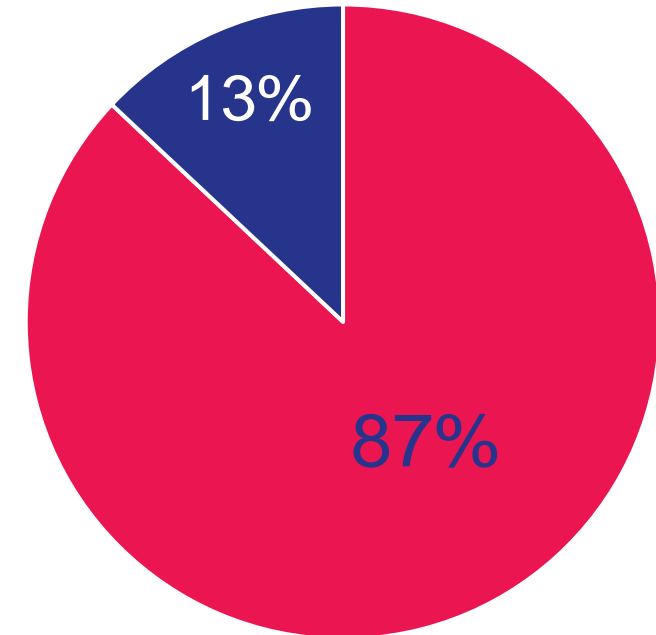
Má vaša organizácia vytvorený INTERNÝ SYSTÉM OZNAMOVANIA protispoločenskej činnosti?

INTERNÝ SYSTÉM OZNAMOVANIA VO VEREJNEJ SFÉRE

December 2021 – Január 2022

- oslovili sme **321 organizácií**
- odpovedalo nám **254**
- **23 inštitúcií** zaevidovalo za posledné tri roky aspoň 1 podnet
- Z toho **4 ministerstvá** z celkového počtu 14
- **0,45** oznámenia na **1000** úradníkov
- Len **13 % organizácií** má interné oznamovacie systémy funkčné

Máte vo Vašej organizácii zavedený vnútorný systém oznamovania?

■ Áno ■ Nie

ÚOO

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

MÁJ
2022

Ako dostať ochranu oznamovateľov do spoločenského ekosystému ???

- Nízka ochota oznamovať
- Nízke povedomie o možnostiach ochrany oznamovateľov
- Nízke povedomie/ochota zamestnávateľov nastaviť svoje interné procesy v prospech oznamovania

NEMLČAŤ
JE ZLATO

úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

ĎAKUJEM ZA
POZORNOSŤ

Spojte sa s nami

www.instagram.com/oznamovatelia.sk

www.facebook.com/oznamovatelia.sk

www.linkedin.com/company/oznamovateliask

BEZPLATNÁ LINKA

0800 221 213

(utorok, streda a štvrtok od 9:00 do 12:00)

www.oznamovatelia.sk

**Úrad na ochranu oznamovateľov
Námestie slobody 29
Bratislava**